

PARLAMENTNÍ
INSTITUT

UZNÁNÍ PALESTINY STÁTÝ EU NA PODZIM 2014

Ing. Mgr. Martin Kuta
Bc. Jakub Kohút

únor 2015
studie č. 3.175

POSLANECKÁ
SNĚMOVNA
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Obsah

Dvoustátní řešení.....	2
Uznání Palestinského státu.....	4
Švédsko.....	5
Spojené království.....	7
Francie.....	8
Irsko.....	9
Další státy EU.....	9
Jednání v institucích EU.....	10
Jednání na půdě Rady bezpečnosti OSN.....	11
Vývoj v Izraeli, podzim 2014.....	12

Dvoustátní řešení

Vznik samostatného arabského státu je obsažen v rezoluci č. 181 Valného shromáždění Organizace spojených národů (OSN) z roku 1947¹. Podle této rezoluce měl být na bývalém mandátním území OSN v Palestině ustaven arabský a židovský stát a se zvláštním statusem také město Jeruzalém. Nejzazší termín vzniku obou států byl určen na 1. srpna 1948. V souladu s rezolucí vyhlásil 14. května 1948 svou nezávislost Stát Izrael, který záhy uznaly Spojené státy americké. Den poté obsadily sousední arabské státy jižní a východní oblasti mandátního území, které byly určeny pro vznik arabského státu. První arabsko-izraelská válka způsobila závažnou humanitární situaci, při níž téměř tři čtvrtě milionu Palestinců opustilo domovy a stalo se uprchlíky. Pozornost OSN se tak soustředila na vyřešení humanitární situace, návrat uprchlíků do svých domovů a ukončení bojů. Jakákoli další diskuze o vzniku samostatného arabského státu byla až do druhé poloviny 60. let 20. století upozaděna.

O vytvoření samostatného arabského státu se v první polovině 60. let 20. století začalo snažit arabské obyvatelstvo Palestiny. Na prvním Palestinském národním koncilu byla v roce 1964 přijata Palestinská národní charta². Ta obsahovala ustanovení o nedělitelnosti Palestiny v územním rozsahu Britské mandátní správy (tedy před druhou světovou válkou a těsně po ní), která je domovem

1 UN.org: Resolution 181(II) on Future government of Palestine, 29. 11. 1947 [cit. 27. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://unispal.un.org/unispal.nsf/0/7F0AF2BD897689B785256C330061D253>.

Tato rezoluce vstoupila ve známost jako plán OSN na rozdělení Palestiny (*partition resolution*).

2 UN.int: Permanent Observer Mission to the United Nations – Palestine National Charter of 1964 [cit. 27. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.un.int/wcm/content/site/palestine/pid/12363>.

arabského obyvatelstva v regionu. Židovské obyvatelstvo, které území obývalo ještě před vytvořením Státu Izrael, je považováno za palestinské. Nárok sionistů na území pro vznik samostatného židovského státu byl v chartě odmítnut s poukázáním na fakt, že židovské náboženství není základem samostatného národu, potažmo národního státu. Na základě čl. 23 Charty vznikla Organizace na osvobození Palestiny (OOP, *Palestine Liberation Organization*, PLO), která měla usilovat o její naplnění. Aktualizace Charty proběhla na čtvrtém Palestinském národním koncilu v roce 1968. Nově byl zařazen čl. 9, podle něhož je pro osvobození Palestiny nutný ozbrojený boj (tzv. osvobozenecská válka)³.

Forma ozbrojeného boje vyplynula ze situace kolem šestidenní války v roce 1967. Po třetí arabsko-izraelské válce přijala Rada bezpečnosti OSN rezoluci č. 242, ve které byl Izrael vyzván, aby se stáhl z okupovaných území výměnou za to, že žádná další organizace či stát nebudou zpochybňovat existenci židovského státu⁴. Zatímco arabské státy v regionu rezoluci přijaly, OOP v rezoluci spatřovala zploštění problému pouze na otázku uprchlíků, protože arabský stát z textu rezoluce zmizel⁵.

Formování samostatného palestinského státu bylo zahájeno na přelomu 80. a 90. let 20. století, kdy Valné shromáždění OSN přijalo rezoluci potvrzující dřívější vyhlášení samostatného Palestinského státu ze strany OOP⁶. Stalo se tak ve chvíli, kdy se Jordánsko zřeklo nároku na území na západním břehu Jordánu, které podle původního plánu OSN mělo připadnout arabskému státu. Po této události probíhala v roce 1993 jednání v Oslu, která přinesla dohodu Izraele a OOP o vytvoření palestinské samosprávy na západním břehu Jordánu, v pásnu Gazy a ve východním Jeruzalémě⁷.

Palestinskou samosprávu vede od roku 2004 její prezident Mahmúd Abbás. Blízkovýchodní kvartet (OSN, EU, Spojené státy, Rusko) v roce 2003 zveřejnil plán, podle něhož měl do roku 2005 vzniknout samostatný Palestinský stát⁸. V listopadu 2012 projednávalo Valné shromáždění status Palestiny jako nečlenského pozorovatele⁹. Status Palestiny byl odsouhlasen, čímž se Palestinská

3 UN.int: Permanent Observer Mission to the United Nations – Palestine National Charter of 1968 [cit. 27. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.un.int/wcm/content/site/palestine/pid/12362>.

4 UN.org: Resolution 242 (1967), 22. 11. 1967 [cit. 27. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://unispal.un.org/unispal.nsf/0/7D35E1F729DF491C85256EE700686136>.

5 UN.org: The Question of Palestine and the United Nations, s. 16–17 [cit. 27. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://unispal.un.org/pdfs/DPI2499.pdf>.

6 UN.org: Resolution 43/177 Question of Palestine, 15. 12. 1988 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/0/146E6838D505833F852560D600471E25>.

7 CFR.org: Oslo I Accords (Declaration of Principles on Interim Self-Government Arrangements), 13. 9. 1993 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.cfr.org/israel/oslo-accords-declaration-principles-interim-self-government-arrangements/p9674>.

8 V roce 2005 ale Izrael oznámil, že tento plán již nepovažuje za aktuální. Stalo se tak po několika sebevražedných bombových útocích, za nimiž stál Hamas.

Od této doby se s vytvořením samostatného Palestinského státu nepočítalo. Blízkovýchodní kvartet pouze uvažoval s obnovením míru.

CFR.org: Middle East – The Road Map to Peace, 7. 2. 2005 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.cfr.org/middle-east-and-north-africa/middle-east-road-map-peace/p7738>.

9 UN.org: Resolution 67/19 Status of Palestine in the United Nations, 29. 11. 2012 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/0/19862D03C564FA2C85257ACB004EE69B>.

Tato rezoluce byla přijata 138 hlasy, proti bylo 9 států a 41 se zdrželo.

Česká republika zaujala postoj obdobný jako Izrael, v němž oba státy odmítly jednostranné řešení otázky arabského

samospráva může účastnit činností agentur OSN¹⁰.

Arabsko-izraelský konflikt je stěžejní pro oblast společné zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie (SZBP EU). Mírové řešení tohoto konfliktu umožní další zklidnění situace na Blízkém východě. EU se zasazuje o vytvoření Palestinského státu. Toto tzv. dvoustátní řešení (*two-state solution*) je zdůrazněno v téměř všech závěrech Evropské rady k tématice blízkovýchodního mírového procesu¹¹.

Zájem o blízkovýchodní region a tento konflikt má více důvodů. Jedná se o kulturně a civilizačně blízké území pro Evropu, dále konflikt představuje výrazný zdroj teroristické hrozby pro region, Evropu i celý svět. V neposlední řadě patří Izrael i tzv. okupovaná palestinská území mezi jižní země Evropské politiky sousedství¹².

Uznání Palestinského státu

První vlna uznávání Palestinského státu byla zahájena již v roce 1988. Valná většina států, které Palestinský stát uznávají, tak učinila již v roce 1988 či velice záhy. Mezi evropské státy, které v této době k uznání přistoupily, patřilo také Československo a další země východního bloku. K tomuto kroku se tyto státy rozhodly z mezinárodněpolitických důvodů¹³. V další vlně se již nedá hovořit o

státu. Dlouhodobé a mírové řešení podle zástupců spočívalo především v přímém jednání mezi Izraelem a zástupci Palestinské samosprávy o vytvoření Palestinského státu, který by se následně stal členem OSN.

UN.org: General Assembly Votes Overwhelmingly to Accord Palestine 'Non-Member Observer State' Status in United Nations, 29. 11. 2012 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.un.org/press/en/2012/ga11317.doc.htm>.

10 Například také Mezinárodního soudního tribunálu, což představovalo zvláště závažný důvod pro odmítnutí tohoto kroku ze strany Izraele. Palestinská samospráva by se mohla u Mezinárodního soudního tribunálu dožadovat přezkumu izraelské činnosti na okupovaných územích (nejen otázka válečných zločinů, ale také právní status budovaných osad).

CFR.org: Palestinian Statehood at the UN, 30. 11. 2012 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.cfr.org/palestine/palestinian-statehood-un/p25954>.

11 Naposledy se téma objevilo na zasedání Evropské rady v srpnu 2014.

Evropská rada: Conclusion. 30. 8. 2014. Dostupný z WWW: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-163-2014-INIT/en/pdf>.

12 Stěžejním bodem Evropské politiky sousedství (*European Neighbourhood Policy*, ENP) je dvoustranná spolupráce EU s vybranými zeměmi. Zároveň jsou na regionálním základu vytvářeny platformy pro širší vícestrannou spolupráci. To je také případ Východního partnerství a Euro-středomořského partnerství (*Euro-Mediterranean Partnership*, EUROMED; v oficiálních zdrojích EU se používá také označení Unie pro Středomoří).

Europa.eu: Euro-Mediterranean Partnership (EUROMED) [cit. 27. 1. 2015]. Dostupný z WWW: http://eeas.europa.eu/euromed/index_en.htm.

Spolupráce v oblasti Středomoří byla zahájena v roce 1995 v Barceloně na základě tzv. Barcelonské deklarace (jižní křídlo ENP se proto nazývalo Barcelonský proces). Tento proces byl zaměřen na politický a bezpečnostní dialog, ekonomické a finanční partnerství, sociální, kulturní a občanské partnerství. V otázce politického a bezpečnostního dialogu přinesl Barcelonský proces společný kodex chování pro potírání terorismu a zařazení migrace jako jednoho ze čtyř stěžejních pilířů spolupráce v jižním partnerství.

Europa.eu: The Barcelona Process [cit. 27. 1. 2015]. Dostupný z WWW: http://eeas.europa.eu/euromed/barcelona_en.htm.

13 Od roku 1976 fungovalo v Praze zastoupení OOP, po roce 1983 s diplomatickým statutem. Československo uznalo Palestinu v roce 1988. Česká republika, jako nástupnický stát podle zákona č. 4/1993 Sb. o opatřeních souvisejících se zánikem České a Slovenské Federativní Republiky, v současné době toleruje status quo palestinského zastoupení v Praze; de facto existenci palestinského státu neuznává.

MZV.cz: Palestina | Ministerstvo zahraniční věcí České republiky [cit. 2. 2. 2015]. Dostupný z WWW: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/palestina/.

masovém nárůstu uznávajících států. Z evropských států Palestinu dále uznala v roce 1992 Bosna a Hercegovina, v roce 2006 Černá Hora a v roce 2011 Island¹⁴.

K uznání se nikdy nepřipojily státy západní Evropy, Spojené státy, Austrálie, Nový Zéland, Jižní Korea, Japonsko, Izrael ad. Mezi nejvýznamnější spojence Izraele proti uznání Palestiny patří **Spojené státy**. Ty proti samostatné palestinské státnosti namítají, že není výsledkem mírových jednání mezi Palestinskou samosprávou a Státem Izrael, a je tak vnucena zvnějšku. Spojené státy tak dlouhodobě spoléhají na vyřešení situace do podoby dvoustátního uspořádání prostřednictvím mírových rozhovorů. Podporují proto mírové rozhovory zprostředkované blízkovýchodním kvartetem¹⁵. Státy, které mají problémy se separatistickými regiony na svém území, také neuznávají samostatnou existenci Palestinského státu. Jedná se například o Arménii a Moldavsko.

V listopadu 2013 vyhlásilo Valné shromáždění OSN Mezinárodní rok solidarity s palestinským lidem. V návaznosti na to probíhala v několika členských státech EU diskuze o uznání Palestinského státu. Ve Spojeném království, Španělsku, Irsku, Francii, Portugalsku a Belgii probíhaly debaty na půdě parlamentu, ačkoli pravomoc uznat nový stát drží v těchto zemích vláda (jednalo se tak o nezávazné usnesení parlamentu z vlastní vůle). Pouze švédská vláda přistoupila k uznání Palestinského státu.

Do roku 2014 uznalo samostatný Palestinský stát 134 států OSN¹⁶. Švédsko se stalo 135. státem OSN (viz dále).

Švédsko

Současná vláda Stefana Löfvena Sociálnědemokratické strany (*Arbetarepartiet-Socialdemokraterna*, S) svůj záměr uznat Palestinu prezentovala před parlamentem začátkem října 2014¹⁷. Löfven uvedl, že mírové řešení konfliktu musí respektovat mezinárodní právo. Dále musí být zajištěn legitimní požadavek obou národů na vlastní stát a bezpečnost a jejich mírové soužití.

Švédská vláda svůj záměr zopakovala na mezinárodní konferenci o rekonstrukci pásma Gazy v Káhiře. Konference proběhla v první polovině října 2014¹⁸. Na konferenci vystoupila švédská

14 Polgeonow.com: Map: Which Countries Recognize Palestine in 2014?, 8. 12. 2014 [cit. 2. 2. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.polgeonow.com/2014/12/map-which-countries-recognize-palestine.html>.

15 Viz například projev zástupce Spojených států ve Valném shromáždění OSN při projednávání uznání statusu Palestiny jako nečlenského pozorovatele při OSN v listopadu 2012.

UN.org: General Assembly Votes Overwhelmingly To Accord Palestine 'NON-MEMBER Observer State' Status In United Nations, 29. 11. 2012. Dostupný z WWW: <http://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/28ead5e67368b9ea852579180070e4d6/435e0f0c8b2262e485257ac6004f4d63?OpenDocument#Vote%20on%20Status%20of%20Palestine%20at%20Un>.

16 Polgeonow.com: Map: Which Countries Recognize Palestine in 2014?, 8. 12. 2014 [cit. 2. 2. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.polgeonow.com/2014/12/map-which-countries-recognize-palestine.html>.

17 Government.se: Statement of Government Policy, 3. 10. 2014 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.government.se/sb/d/17662/a/250502>.

18 Organizaci této konference zajišťovaly Norsko, Egypt a Palestinská samospráva. Konference reagovala na izraelské obsazení pásma Gazy v červenci loňského roku. To bylo způsobeno únosy izraelských občanů a ostřelováním izraelských cílů z pásma Gazy. Podle oficiálních závěrů konference jsou klid zbraní a infrastrukturní propojení Gazy a západního břehu a konečně vyřešení vztahu Palestinců a Izraelců klíčovými předpoklady pro rozvoj území.

UN.org: The Cairo Conference on Palestine Reconstructing Gaza Cairo, Conclusions by the Chair, 12. 10. 2014 [cit. 28.

ministrýně zahraničí Margot Wallströmová, která oznámila, že švédská vláda je připravena zintenzivnit pomoc Palestině¹⁹. Součástí této intenzivnější pomoci byl kromě poskytnutých finančních prostředků na rekonstrukci pásma Gazy také příslib uznání Palestinského státu. Vláda toto své rozhodnutí zdůvodnila snahou zrovnoprávnit obě strany konfliktu, podporou umírněných Palestinců, pozitivní motivací k mírovému řešení situace na Blízkém východě. Wallströmová zdůraznila, že uznání palestinské státnosti znamená také uznání odpovědnosti ze strany palestinské vlády národní jednoty v otázce provádění dalších reforem v oblasti občanské participace, zvyšování společenské aktivity žen, odstranění nepotismu a boje proti korupci²⁰.

Švédská vláda uznala Palestinský stát 30. října 2014²¹. Vláda uvedla, že tímto krokem chce dát nové palestinské generaci naději na změnu. Dále uvedla, že se domnívá, že byly naplněny mezinárodněprávní podmínky pro uznání samostatného státu (území, státní obyvatelstvo a státní moc; viz dále). Vláda také schválila pětiletý rozvojový plán na období 2015–2019²². V souvislosti s uznáním Palestiny ministrýně zahraničí Wallströmová prohlásila²³, že Švédsko představuje tradičního partnera Izraele a že chce zvýšit svou angažovanost na Blízkém východě tím, že uzná Palestinu. Švédsko tak získá druhého partnera k vyjednávání. Wallströmová uvedla, že uzavřením dohody mezi Hamasem a Fatahem konečně došlo k překonání vnitřní roztržičnosti a Palestinská samospráva bude moct vykonávat kontrolu nad celým územím²⁴.

S řešením blízkovýchodní situace ústícím do dvoustátního uspořádání počítala i minulé vláda Strany umírněných (*Moderata Samlingspartiet*, M) Fredrika Reinfeldta (2010–2014)²⁵. Vlády tehdy uváděla, že byly známy všechny parametry politické dohody umožňující dvoustátní řešení. Potřebná byla pouze politická vůle na obou stranách. Rozhodnutí současné vlády vyvolalo diskusi mezi švédskými politickými stranami. Zástupci Liberální strany (*Folkpartiet liberalerna*, FP) uváděli, že vláda uznáním Palestiny fakticky uznala také hnutí Hamas²⁶. Politici Liberální strany upozorňovali

1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://unispal.un.org/UNISPAL.NSF/0/79CE488FCCFD513B85257D70006E047E>.

19 Švédsko je každoročním poskytovatelem až 700 milionů švédských korun Palestinské samosprávě.

20 Government.se: Sweden's increased support to Palestine, 13. 10. 2014 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.government.se/sb/d/18341/a/247953>.

21 Government.se: Sweden recognises Palestine and increases aid, 30. 10. 2014 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.government.se/sb/d/19375/a/249204>.

22 Government.se: Strategy for Sweden's international development cooperation with Palestine 2015–2019 (Memorandum), 10. 10. 2014 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.government.se/content/1/c6/24/92/39/0ce6c197.pdf>.

23 Government.se: The Government will decide today to recognise the State of Palestine, 30. 10. 2014 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.government.se/sb/d/19557/a/249219>.

24 Zároveň se vytvoření sjednocené vlády Fatahu a Hamasu stalo záminkou, proč Izrael opustil mírová jednání. Oficiální palestinská politika se vlivem přítomnosti Hamasu radikalizovala.

Srovnej též Elgindy, Khaled: Welcome to the Third Intifada [foreignaffairs.com], 28. 7. 2014 [cit. 28. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.foreignaffairs.com/articles/141662/khaled-elgindy/welcome-to-the-third-intifada>.

25 Government.se: Statement of Government Policy in the Parliamentary Debate on Foreign Affairs, 19. 2. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.government.se/content/1/c6/23/42/35/50a83212.pdf>.

26 Organizace Hamas vznikla v roce 1987. Představuje radikální odnož OOP, která chce pokračovat v násilném boji o Palestinu. Cílem organizace je zničení Státu Izrael.

Charta hnutí Hamas – Charta Hnutí islámského odporu, 18. 8. 1988 [yale.edu] [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: http://avalon.law.yale.edu/20th_century/hamas.asp.

na fakt, že Hamas byl tou dobou Spojenými státy a EU považován za teroristickou organizaci²⁷. Ačkoli vláda uvedla, že Palestinský stát disponuje vnitřní mocí, opoziční poslanci poukazovali na to, že se stále jedná o vnitřně značně rozdělenou společnost mezi radikální Hamas (v pásmu Gazy) a umírněný Fatah (na západním břehu Jordánu). Vnitřní rozdělenost neumožňuje pohlížet na Palestinu jako na stát naplňující definiční znaky, které jsou pro uznání nového státu potřebné²⁸. Podle zástupců Strany středu měla vláda počkat, až postoj k Palestinskému státu zaujme samotná EU²⁹.

Spojené království

Dne 13. října 2014 projednávala Dolní sněmovna britského parlamentu usnesení k Palestině³⁰. Bod na pořad jednání navrhli poslanci z Labouristické strany (*Labour party*)³¹. Poslanci Dolní sněmovny diskutovali o tom, že by vláda měla uznat Palestinský stát vedle Státu Izrael, protože tento krok vede k dohodnutému dvoustátnímu řešení. Toto usnesení bylo přijato poměrem hlasů 274 ku 12. Poslanci nebyli rozdělení podle stranického klíče, ačkoli odpůrci byli většinou z tábora Konzervativní strany (*Conservative Party*). V debatě zaznělo³², že dvoustátní uspořádání je součástí britské zahraniční politiky v regionu. Poslanci také zmínili projev bývalého ministra zahraničních věcí v labouristické vládě Williama Hagua, který v roce 2011 uvedl, že Palestinská samospráva splnila náležitosti na uznání státnosti a pro to, aby se mohla stát členem OSN. Spojené království má podle příznivců uznání historický dluh vůči Palestině v tom, že Britská mandátní správa nedokázala zajistit vznik samostatného arabského státu ve 40. letech 20. století a i podle Balfourovy deklarace z roku 1917 se se vznikem počítalo. Neschopnosti mezinárodního společenství garantovat vznik Palestinského státu využil Izrael, který sám od sebe nevyvíjel žádnou aktivitu směřující k vytvoření arabského státu. Někteří poslanci argumentovali, že ačkoli jednání parlamentu lze považovat za prázdné gesto, uznání Palestinského státu by posílilo prezidenta Palestinské samosprávy Mahmúda Abbáse vůči Hamásu. Vlastní stát by podle nich dal naději nastupující generaci Palestinců, kteří by se mohli vzdát islámského radikalismu³³.

Odpůrci uváděli, že uznání Palestinského státu nepovede k míru v regionu. Podle nich bylo potřeba

27 Společný postoj Rady o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu (2001/931/SZBP), 27. 12. 2001. Dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:344:0093:0096:EN:PDF>.

28 Viz čl. 1 Konvence o právech a povinnostech států z Montevidea z roku 1933.

CFR.org: Montevideo Convention on the Rights and Duties of States, 26. 12. 1933. Dostupný z WWW: <http://www.cfr.org/sovereignty/montevideo-convention-rights-duties-states/p15897>.

29 Euractiv.com: After recognising Palestine, Swedish legislators spar, 31. 10. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.euractiv.com/sections/global-europe/after-recognising-palestine-swedish-legislators-spar-309677>.

30 Parliament.uk: MPs debate Palestine and Israel, 13. 10. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.parliament.uk/business/committees/committees-a-z/commons-select/backbench-business-committee/news/mps-debate-palestine-and-israel/>.

31 Jednalo se o poslance ze skupiny Labouristických přátel Palestiny. Viz LFPME.org, dostupný z WWW: <http://www.lfpme.org/>.

32 Parliament.uk: House of Commons Hansard Debates for 13 Oct 2014. Dostupný z WWW: <http://www.publications.parliament.uk/pa/cm201415/cmhansrd/cm141013/debtext/141013-0002.htm#14101322000001>.

33 O spojitosti mezi izolací Hamasu a jeho radikalizací viz CFR.org: Isolating Hamas Reinforces Hard-Liners' Stance, 20. 4. 2008 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.cfr.org/israel/isolating-hamas-reinforces-hard-liners-stance/p16066>.

dojednat vznik a uznání Palestiny s Izraelem, který již v minulosti deklaroval, že s takovou variantou počítá. Mezinárodní uznání je ale možné až poté, co radikální Hamas bude zbaven vlivu na dění v pásmu Gazy, potažmo Palestinské samosprávě. Další argumentem proti uznání palestinské státnosti byla internacionalizace konfliktu na půdě OSN a Mezinárodního trestního tribunálu namísto přímého politického řešení mezi Palestinskou samosprávou a Izraelem. Přijetí tohoto ustanovení také zapříčiní zhoršení postavení Spojeného království na Blízkém východě.

Vláda vydala oficiální prohlášení³⁴, ve kterém odmítla izraelský plán na výstavbu dalších osad na palestinských okupovaných územích. Tyto aktivity označila za překážku v dosažení dvoustátního uspořádání. Zároveň uvedla, že Spojené království se aktivně zapojuje do jednání s partnery o vytvoření dvoustátního uspořádání.

Francie

Na začátku prosince 2014 schválilo francouzské Národní shromáždění nezávaznou rezoluci vyzývající vládu, aby uznala Palestinu jako stát. Toto usnesení bylo přijato 339 ku 151 hlasů³⁵. Pozice Francie je specifická v tom, že v zemi žije jak největší muslimská, tak i židovská komunita v Evropě. Iniciativa vzešla od poslankyně Elisabeth Guigou ze Socialistické strany (*Parti Socialiste*, SOC), která uvedla, že koexistence dvou států je nejlepší garancí míru. Územní spor by podle ní mohl přerůst do regionálního konfliktu, což by zhoršilo situaci nejen v regionu, ale i v Evropě. Poslankyně zdůraznila, že země má dobré vztahy jak s Izraelci, tak s Palestinci a že tento krok v žádném případě nenaruší rovnováhu. Podporu návrhu vyjádřili hlavně levicovní poslanci, mezi nimi např. i ministr zahraničí Laurent Fabius, který prohlásil, že pokud by do dvou let nebylo nalezeno žádné řešení, Francie by palestinský stát stejně uznala³⁶. Socialisté soudí, že uznání Palestiny může mít pozitivní vliv na mírová vyjednávání tím, že zrovnoprávní oba aktéry a nabídne naději nové palestinské generaci. Ministr pro evropské záležitosti Harlem Désir řekl, že symbolické uznání není dostatečné, protože vede pouze k existenci virtuálního státu, a je třeba soustavné mezinárodní podpory Palestinské samosprávě v ustanovení vlastního státu a jeho vnitřnímu budování.

Naopak pravicovní poslanci většinou hlasovali proti schválení rezoluce. Lídr konzervativní pravicové strany Unie pro lidové hnutí (*Union pour un Mouvement Populaire*, UMP) Christian Jacob uvedl, že uznání Palestinského státu může situaci v regionu zhoršit. Francouzští pravicovní politici také uvedli, že socialisté podporují rezoluci hlavně proto, aby si naklonili zpět muslimské voliče³⁷. Pravicovní poslanci také odmítají jednostranné uznání arabského státu ve chvíli, kdy neexistuje jasný plán mírového procesu.

34 Gov.uk: Press briefing: afternoon 14 October 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <https://www.gov.uk/government/news/press-briefing-afternoon-14-october-2014>.

35 Middleeasteye.net: Pro-Palestine parliaments: Hopes and dangers, 17. 12. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.middleeasteye.net/columns/pro-palestine-parliaments-hopes-and-dangers-677372770>.

36 Reuters.com: French parliament votes for recognition of Palestinian state, 2. 12. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.reuters.com/article/2014/12/02/us-mideast-palestinians-france-idUSKCN0JF3DW20141202>.

37 Reuters.com: French parliament votes for recognition of Palestinian state, 2. 12. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.reuters.com/article/2014/12/02/us-mideast-palestinians-france-idUSKCN0JF3DW20141202>.

Ačkoli se stanoviska francouzských představitelů různí, je patrná vůle Francie hrát v urovnání konfliktu větší roli. Jak ministr zahraničí Fabius, tak prezident Francois Hollande by uvítali zorganizování mezinárodní konference pod taktovkou Francie. Oba souhlasí, že země by měla převzít iniciativu a pokusit se nalézt diplomatické řešení³⁸.

V polovině prosince 2014 potvrdil rezoluci Národního shromáždění také Senát poměrem hlasů 153 pro ku 146 proti³⁹.

Irsko

Hlasování v parlamentu o uznání Palestiny proběhlo na podzim a v zimě 2014. Nejprve o uznání jednal v druhé polovině října Senát⁴⁰. V přijatém usnesení senátoři vyzvali vládu, aby formálně uznala Palestinský stát a aby vyvinula dostatečný tlak na mezinárodní společenství za účelem zajištění životaschopnosti dvoustátního uspořádání. Navržené usnesení podpořilo 31 senátorů ze 60⁴¹.

Dne 10. prosince 2014 hlasovala o usnesení o Palestině dolní komora, Dáil⁴². Návrh tohoto usnesení⁴³ přednesla strana Sinn Féin⁴⁴. V debatě vystoupila poslankyně Mary Lou McDonaldová ze strany Sinn Féin, která uvedla, že se na ní obrátily významné izraelské osobnosti s tím, aby se zasadila o schválení usnesení. Straničtí představitelé označili tyto osobnosti za progresivní, protože se rozhodly zaujmout menšinový názor v izraelské společnosti. Podle příznivců usnesení mezinárodní společenství nedokázalo zajistit Palestině existenci a irská vláda nedokázala své spojence přimět k většímu tlaku na Izrael. Irský ministr zahraničních věcí a obchodu Charles Flanagan (*Fine Gael*), uvedl, že země usiluje o obnovení mírových rozhovorů, na jejichž konci bude dvoustátní uspořádání.

Další státy EU

V polovině listopadu probíhala parlamentní debata o uznání Palestiny ve **Španělsku**. Návrh na projednávání byl podán poslanci Socialistické strany (*Partido Socialista Obrero Español*, PSOE). Poslanci vládní Lidové strany (*Partido Popular*, PP) argumentovali tím, že nelze jednostranně vyzvat k uznání státu. Uznání samostatného arabského státu je možné jako výsledek mírových

38 France24.com: French lawmakers debate recognising Palestinian state, 28. 11. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.france24.com/en/20141128-french-lawmakers-debate-recognition-palestine-state/>. ů

39 Euronews.com: French Senate backs recognition of Palestinian state, 11. 12. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.euronews.com/2014/12/11/french-senate-backs-recognition-of-palestinian-state/>.

40 Oireachtas.ie: Recognition of State of Palestine: Motion, 22. 10. 2014. Dostupný z WWW: <http://oireachtasdebates.oireachtas.ie/debates%20authoring/debateswebpack.nsf/takes/seanad2014102200011?opendocument#L00200>.

41 thejournal.ie: Ireland could soon be the latest country to recognise the State of Palestine, 8. 12. 2014 [cit. 30. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.thejournal.ie/dail-palestine-vote-1821761-Dec2014/>.

42 Oireachtas.ie: Dáil Éireann 10 Dec 2014 Table of Contents. Dostupný z WWW: <http://oireachtasdebates.oireachtas.ie/debates%20authoring/debateswebpack.nsf/takes/dail2014121000052?opendocument#XX00300>.

43 Oireachtas.ie: Private Members Business (Sinn Féin), 9. 12. 2014. Dostupný z WWW: <http://www.oireachtas.ie/viewdoc.asp?fn=/documents/ThisWeek/PMB-DAIL-2014/document36.htm>.

44 Strana představuje republikánskou (nacionalistickou), katolickou politickou sílu v zemi.

rozhovorů. Poslanci v usnesení, které bylo přijato 319 ku 2 hlasům⁴⁵, vyzvali vládu, aby uznala Palestinský stát, který vznikne jako výsledek mírových rozhovorů mezi oběma stranami⁴⁶.

Na začátku prosince hlavní **belgické** politické strany uvedly, že se chystají navrhnout usnesení, které by vyzývalo belgickou vládu k uznání Palestinského státu. Belgický ministr zahraničí Didier Reynders k tomu uvedl, že země se dlouhodobě staví pro uznání samostatného arabského státu⁴⁷.

V **Portugalsku** došlo k projednávání usnesení o uznání Palestiny také v polovině prosince⁴⁸. Na nutnosti uznat Palestinu jako stát se shodla středo-pravicová vláda Sociálnědemokratické strany (*Partido Social Democrata*, PSD) se Socialistickou stranou (*Partido Socialista*, PS). V usnesení poslanci zdůrazňovali spolupráci a koordinaci s EU. Ministr zahraničních věcí Rui Machete uvedl, že vláda vybere nejvhodnější okamžik pro uznání Palestiny. Usnesení bylo přijato 203 hlasy, proti bylo 9 hlasů⁴⁹.

Jednání v institucích EU

Evropský parlament se zabýval uznáním Palestiny na jednání 26. listopadu 2014⁵⁰. Debatu zahájila vysoká představitelka pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Federica Mogheriniová. Uvedla, že navštívila Palestinu i Izrael. Palestinské samosprávě se podle ní nedařilo získat kontrolu v pásmu Gazy. Izrael na to reagoval rozhodnutím o výstavbě dalších osad na palestinském území. Mogheriniová prohlásila, že nelze zajistit bezpečnost Státu Izrael, aniž by vznikl Palestinský stát. To jsou podle ní komponenty dvoustátního uspořádání. Mezinárodní společenství by se podle Mogheriniové mělo zapojit také tím, že by více podporovalo myšlenku dvoustátního uspořádání v palestinské a izraelské společnosti. Mogheriniová zmínila past, do které se mírové rozhovory dostaly, a to, že ani jedna strana nechce ustoupit ze svých požadavků jako první. Je proto potřeba (i třeba jen symbolického) zásahu mezinárodního společenství, aby se situace odblokovala.

Europoslanci se v diskuzi dotkli několika problémů. Uznání Palestinského státu má podle nich vliv na mírový proces v regionu, protože spolu budou moct jednat dva rovnoprávní partneři. Dalším tématem byla bezpečnost v regionu a bezpečnost pro Izrael. Uznání představuje symbolický krok, který pomůže nastartovat mírová jednání. Mírová jednání jsou předpokladem pro zajištění bezpečnosti pro Stát Izrael (Boris Zala, skupina Pokrokové spojenectví socialistů a demokratů, *Socialists & Democrats*, S&D). V diskuzi zaznělo, že arabské státy musejí ale také přispět k tomuto

45 Middleeasteye.net: Belgium may be next to recognise Palestine, 4. 12. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.middleeasteye.net/news/belgium-recognise-palestine-745488481>.

46 Reuters.com: Spanish parliament backs call for eventual Palestine state, 18. 11. 2014 [cit. 30. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://uk.reuters.com/article/2014/11/18/uk-mideast-palestinians-spain-idUKKCN0J21GE20141118>.

47 Middleeasteye.net: Belgium may be next to recognise Palestine, 4. 12. 2014 [cit. 29. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.middleeasteye.net/news/belgium-recognise-palestine-745488481>.

48 Middleeasteye.net: Portugal joins string of EU nations backing a Palestinian state, 12. 12. 2014 [cit. 30. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.middleeasteye.net/news/portugal-pushes-recognition-palestinian-state-1227120764>.

49 Middleeasteye.net: Pro-Palestine parliaments: Hopes and dangers, 17. 12. 2014 [cit. 30. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.middleeasteye.net/columns/pro-palestine-parliaments-hopes-and-dangers-677372770>.

50 Evropský parlament: Recognition of Palestine statehood (debate), 26. 11. 2014. Dostupný z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+CRE+20141126+ITEM-017+DOC+XML+V0//EN&language=EN>.

cíli tím, že Státu Izrael zaručí bezpečnost.

Arabské společenství by se mělo snažit snížit vliv hnutí Hamas na politiku v pásmu Gazy, potažmo Palestiny (Elmar Brok, skupina Evropská lidová strana, *European People's Party*, EPP). Uznání Palestinského státu by mělo proběhnout až ve chvíli, kdy se povede celkově eliminovat vliv Hamasu v pásmu Gazy (Charles Tannock, skupina Evropských konzervativců a reformistů, *European Conservatives and Reformists*, ECR). Podle některých poslanců chce část palestinské politické reprezentace dosáhnout svých cílů násilnými prostředky (Jan Zahradil, ECR). Obecně islámský radikalismus představuje pro dvoustátní uspořádání značný problém (Gunnar Hökmark, EPP). EU by neměla z tohoto pohledu podporovat teroristy, a tudíž se ani vyjadřovat pro uznání Palestinského státu.

Podle některých europoslanců není jasné, jaký palestinský stát by měl být uznán, protože i přes společnou vládu není stále jednota Fatahu a Hamasu. Uznání arabského státu nezaručuje automatickou vnitřní konsolidaci a vybudování právního státu (Marcul Pretzell, ECR). Evropský parlament, potažmo EU, by se měl vyvarovat jednostranného kroku bez konzultace s Izraelem (Tomáš Zdechovský, EEP).

Vysoká představitelka byla vyzvána, aby předložila mírový plán pro region a přehled kroků, které může vykonat, aby obě strany přiměla k dodržování závazků (Michèle Alliot-Marie, EPP). K tomu Mogheriniová uvedla, že EU musí vyvíjet tlak na zúčastněné aktéry a ostatní aktéry mezinárodního společenství (OSN, Liga arabských států, včetně blízkovýchodního kvartetu), aby došlo k obnovení mírových rozhovorů.

O usnesení hlasovalo plénum Evropského parlamentu 17. prosince 2014. Usnesení⁵¹ zdůrazňuje dvoustátní uspořádání a vyzývá všechny palestinské frakce (včetně Hamasu), aby ukončily vnitřní rozdělení a respektovaly závazky OOP, uznaly Stát Izrael, podporovaly oficiální palestinskou vládu a pracovaly na posilování stability Palestiny. Usnesení také uvádí, že izraelské osady na okupovaném území jsou podle mezinárodního práva nelegální. Poslanci také rozhodli o zřízení iniciativy „Parlamentáři pro mír“, v níž by poslanci Evropského parlamentu napříč politickým spektrem, izraelské a palestinské poslanci spolupracovali v posilování cílů EU v regionu.

Pro usnesení hlasovalo 498 europoslanců, proti 88 (převážně ze skupiny ECR), 111 europoslanců se zdrželo hlasování⁵².

Jednání na půdě Rady bezpečnosti OSN

Na konci prosince 2014 proběhlo jednání v Radě bezpečnosti. Toto jednání bylo svoláno na žádost Jordánska, které zastupovalo arabské státy v regionu. Jordánsko předložilo text usnesení⁵³, podle

51 Evropský parlament: Recognition of Palestine statehood – Resolution 2014/2964(RSP), 17. 12. 2014. Dostupný z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2014-0103>.

52 Evropský parlament: Zápis – Výsledek jmenovitého hlasování – Příloha (bod 33, B8-0277/2014, s. 70), 17. 12. 2014. Dostupný z WWW: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fNONSGML%2bPV%2b20141217%2bRES-RCV%2bDOC%2bPDF%2bV0%2f%2fCS&language=CS>.

53 UN.org: Jordan: draft resolution on Palestine, 30. 12. 2014. Dostupný z WWW: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2014/916.

něhož by do roku 2017 mělo dojít ke stažení izraelských osadníků z území vymezeného hranicemi podle usnesení z roku 1967. Text usnesení nebyl přijat. Pro usnesení hlasovalo osm členů Rady bezpečnosti, proti dva (Spojené státy, Austrálie), zdrželo se pět členů.

V diskuzi zaznělo⁵⁴, že OSN nese odpovědnost za vytvoření arabského státu. Zástupce Spojených států uvedl, že je potřeba přímé jednání zúčastněných stran, a proto se staví za obnovení mírových rozhovorů. Zástupce Ruské federace vyzval, aby v dalších mírových rozhovorech byl blízkovýchodní kvartet rozšířen i o zástupce Ligy arabských států. Austrálie text usnesení odmítla, protože klade nároky pouze na jednu stranu konfliktu (Izrael). Zástupce Izraele uvedl, že palestinská strana se vyhýbá přímému jednání.

EU se k jednání v Radě bezpečnosti vyjádřila prostřednictvím vysoké představitelky Mogheriniové⁵⁵. Ta uvedla, že vyzývá všechny zúčastněné strany, aby obnovily jednání. EU dále vyzvala obě strany konfliktu, aby spolu komunikovaly napřímo. Mogheriniová vyzdvihla roli arabských států, které se aktivně podílejí řešení situace, a s nimi spojenou Arabskou mírovou iniciativu z Bejrútu z roku 2002⁵⁶.

Vývoj v Izraeli, podzim 2014

Na začátku prosince 2014 se rozpadla izraelská vláda Benjamina Netanjahu⁵⁷. Premiér Netanjahu totiž z vlády propustil ministra financí Jaira Lapida ze Strany budoucnosti (Ješ Atid) a ministryni spravedlnosti Cipi Livniovou ze středové politické strany Hatnua⁵⁸. Oba politici představují sekularizované liberální politické síly v zemi. Strana Hatnua Cipi Livniové se stavěla za mírové rozhovory s Palestinci a dvoustátní uspořádání.

Oficiálním důvodem pro rozpad koalice bylo Netanjahuovo vyjádření, že již nelze strpět kritiku vlády ze strany Lapida a Livniové⁵⁹. Rozbuškou pro rozpad koalice se stal návrh zákona, který by definoval Izrael jako židovský (národní) stát. Zákon navrhla Netanjahuova strana Likud. S tímto zákonem nesouhlasil sekulární proud v izraelské společnosti, protože přijetím zákona by došlo k upozadění a diskriminaci arabské menšiny v zemi. Návrh podle izraelských ústavněprávních expertů porušuje dva principy ze tří, na nichž stojí moderní Izrael, a to sice principy demokracie a lidských práv⁶⁰. Kritici též uváděli, že zákon zakomponuje exkluzivitu určité části společnosti do

54 UN.org: The situation in the Middle East, including the Palestinian question, 30. 12. 2014. Dostupný z WWW: http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/PV.7354.

55 ESVC: Statement by High Representative/Vice-President Federica Mogherini on the UN Security Council vote on the MEPP, 30. 12. 2014. Dostupný z WWW: http://eeas.europa.eu/statements-eeas/2014/141230_04_en.htm.

56 Reliefweb.int: Text of Arab peace initiative adopted at Beirut summit, 28. 3. 2002 [cit. 31. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://reliefweb.int/report/israel/text-arab-peace-initiative-adopted-beirut-summit>.

57 K parlamentním volbám 2013 viz Vybraná témata 3/2013 Izraelské parlamentní volby 2013. Dostupný z WWW: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=147770>.

58 Vox.com: Israel's ruling coalition just collapsed. Here's why that was inevitable, 2. 12. 2014 [cit. 31. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.vox.com/2014/12/2/7320115/new-israeli-elections>.

59 Vox.com: Israel's ruling coalition just collapsed. Here's why that was inevitable, 2. 12. 2014 [cit. 31. 1. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.vox.com/2014/12/2/7320115/new-israeli-elections>.

60 Třetím principem je židovství.

Haaretz.com: Israel's Jewish nation-state bill: a primer, 25. 11. 2014 [cit. 2. 2. 2015]. Dostupný z WWW:

ústavního pořádku. Strany Hatnua a Ješ Atid nepodporovaly zákon v té podobě, v jaké byl Likudem navržen⁶¹.

Izraelský parlament (Knesset) hlasoval 3. prosince o svém rozpuštění. Nové volby jsou naplánovány na 17. března 2015.

<http://www.haaretz.com/news/national/1.628365>.

61 Vox.com: Is Israel Jewish first or democratic first? This new bill may force Israelis to choose, 26. 11. 2014 [cit. 2. 2. 2015]. Dostupný z WWW: <http://www.vox.com/2014/11/26/7293261/israel-jewish-state>.